ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อความปลอดภัยในการทำงาน การรับรู้ความเสี่ยงและพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานกลุ่มธุรกิจก่อสร้างในกรุงเทพมหานคร

น้ำค้าง ยอดกล้า [1]
ณัชชามน เปรมปลื้ม [2]

[1] ผู้นิพนธ์ประสานงาน โทรศัพท์ 09-0581-6651 อีเมล : 6712672013@rumail.ru.ac.th
รับเมื่อ 21 สิงหาคม 2569 ตอบรับเมื่อ 20 ตุลาคม 2569 10.14416/j.faa.2026.24.003

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาทัศนคติต่อความปลอดภัยในการทำงาน การรับรู้ความเสี่ยง และพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานกลุ่มธุรกิจก่อสร้างในกรุงเทพมหานคร (2) เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานกลุ่มธุรกิจก่อสร้างในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และประสบการณ์การทำงาน (3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อความปลอดภัยในการทำงานและการรับรู้ความเสี่ยงกับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานกลุ่มธุรกิจก่อสร้างในกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้ปฏิบัติงานกลุ่มธุรกิจก่อสร้างในกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน ซึ่งได้จากการเลือกตัวอย่างแบบตามสะดวก ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน *t*-test, *F*-test ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า (1) ผู้ปฏิบัติงานกลุ่มธุรกิจก่อสร้างในกรุงเทพมหานครมีทัศนคติต่อความปลอดภัยในการทำงาน การรับรู้ความเสี่ยง และพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานโดยรวมอยู่ในระดับสูง (2) ผู้ปฏิบัติงานที่มีเพศ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน มีพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้ปฏิบัติงานที่มีอายุแตกต่างกัน มีพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ (3) ทัศนคติต่อความปลอดภัยในการทำงานและการรับรู้ความเสี่ยงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (r = .793 และ .789 ตามลำดับ)

คำสำคัญ : ทัศนคติต่อความปลอดภัยในการทำงาน การรับรู้ความเสี่ยงในการทำงาน พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน กลุ่มธุรกิจก่อสร้าง

[1] นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
[2] ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัชชามน เปรมปลื้ม ประจำภาควิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

The Relationship between Safety Attitudes, Risk Perception, and Safety Behaviors of Construction Workers in Bangkok

Namkang Yodkla [1]
Nuchchamon Prameplueem [2]

[1] Corresponding Author, Tel.09-0581-6651, E-mail : 6712672013@rumail.ru.ac.th
Received 21 August 2026; Accepted 20 October 2026 10.14416/j.faa.2026.24.003

Abstract

The objectives of this research were to: (1) examine occupational safety attitudes, risk perception, and occupational safety behaviors among construction workers in Bangkok; (2) examine differences in occupational safety behaviors among construction workers in Bangkok based on individual characteristics, including gender, age, educational attainment, average monthly income, and work experience; and (3) investigate the associations of occupational safety attitudes and risk perception with occupational safety behaviors among construction workers in Bangkok. The sample consisted of 400 construction workers in Bangkok selected through convenience sampling. Data were collected using a structured questionnaire. Descriptive and inferential statistics, including percentages, means, standard deviations, t-tests, F-tests, and Pearson's product–moment correlation coefficients, were employed for data analysis.

The findings revealed that : (1) the overall levels of occupational safety attitudes, risk perception, and occupational safety behaviors among construction workers in Bangkok were high; (2) occupational safety behaviors differed significantly across gender, educational attainment, average monthly income, and work experience groups at the .05 significance level, whereas no statistically significant differences were observed across age groups; and (3) occupational safety attitudes and risk perception were significantly and positively correlated with occupational safety behaviors at the .05 significance level (r = .793 and r = .789, respectively).

Keywords : Safety Attitudes, Risk Perception, Safety Behaviors, Construction Industry

[1] Graduate Student, Master of Industrial and Organizational Psychology, Faculty of Education Ramkhamhaeng University
[2] Assistant Professor, Ph.D., Psychology Department, Faculty of Education, Ramkhamhaeng University

1. บทนำ

สถานการณ์ปัจจุบันของอุตสาหกรรมภาคก่อสร้างเป็นหนึ่งในภาคเศรษฐกิจที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและโครงสร้างพื้นฐานของประเทศไทย โดยเป็นกลไกสำคัญในการสนับสนุนการลงทุนทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ไม่ว่าจะเป็นโครงการก่อสร้างด้านคมนาคม ระบบสาธารณูปโภค อาคารที่อยู่อาศัย อาคารพาณิชย์ และโครงการพัฒนาเมืองต่าง ๆ ซึ่งมีส่วนช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ทั้งนี้ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2568) ระบุว่า ภาคก่อสร้างยังคงมีบทบาทสำคัญต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ และมีแนวโน้มขยายตัวตามการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานและการพัฒนาเมืองอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจและเป็นพื้นที่ที่มีโครงการก่อสร้างขนาดใหญ่จำนวนมาก อย่างไรก็ตาม แม้อุตสาหกรรมก่อสร้างจะมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ แต่ลักษณะการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการทำงานบนที่สูง การใช้เครื่องจักรและอุปกรณ์ขนาดใหญ่ การเคลื่อนย้ายวัสดุก่อสร้าง และการทำงานภายใต้สภาพแวดล้อมที่มีความเสี่ยงสูง ส่งผลให้ผู้ปฏิบัติงานมีโอกาสเกิดอุบัติเหตุและการบาดเจ็บจากการทำงานมากกว่าอุตสาหกรรมหลายประเภท

ข้อมูลจาก สำนักงานประกันสังคม (2568 ข) รายงานสถานการณ์การประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงานในช่วงปี พ.ศ. 2566–2568 พบว่า จำนวนผู้ประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงานมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จาก 81,509 ราย ในปี พ.ศ. 2566 เป็น 87,728 ราย ในปี พ.ศ. 2567 และเพิ่มเป็น 90,743 ราย ในปี พ.ศ. 2568 หรือเพิ่มขึ้นรวม 9,234 ราย คิดเป็นร้อยละ 11.33 ภายในระยะเวลา 3 ปี นอกจากนี้ กรุงเทพมหานครยังเป็นจังหวัดที่มีจำนวนผู้ประสบอันตรายจากการทำงานสูงที่สุดของประเทศ (สำนักงานประกันสังคม, 2568 ข) โดยมีผู้ประสบอันตรายเฉลี่ย 21,603 รายต่อปี หรือคิดเป็นร้อยละ 26.05 ของผู้ประสบอันตรายทั้งหมดในช่วงปี พ.ศ. 2564–2568 สะท้อนให้เห็นว่ากรุงเทพมหานครเป็นพื้นที่ที่มีความเสี่ยงด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในการทำงานในระดับสูง (สำนักงานประกันสังคม, 2568ข)

เมื่อพิจารณาสาเหตุของการประสบอันตรายจากการทำงานในปี พ.ศ. 2568 พบว่า สาเหตุสำคัญ ได้แก่ วัสดุหรือสิ่งของกระแทก ทับ หรือหนีบ คิดเป็นร้อยละ 32.63 รองลงมา คือ วัตถุหรือสิ่งของพุ่งชนหรือหล่นทับ ร้อยละ 21.22 และ วัตถุหรือสิ่งของกระเด็นบาด หรือทิ่มแทง ร้อยละ 18.29 ขณะที่สิ่งที่ทำให้เกิดอันตรายส่วนใหญ่ ได้แก่ วัสดุหรือสิ่งของ คิดเป็นร้อยละ 36.07 รองลงมาคือ เครื่องมือและเครื่องจักร ร้อยละ 21.06 และพื้นผิวการทำงานและสภาพแวดล้อมในการทำงาน ร้อยละ 13.96 ของผู้ประสบอันตรายทั้งหมด (สำนักงานประกันสังคม, 2568 ก) สถิติดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า อุบัติเหตุจากการทำงานส่วนใหญ่เกิดจากปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานโดยตรง ซึ่งสามารถลดความเสี่ยงได้หากมีการบริหารจัดการด้านความปลอดภัยที่เหมาะสม รวมทั้งการปฏิบัติตามมาตรการความปลอดภัยอย่างเคร่งครัด

อุบัติเหตุจากการทำงานในธุรกิจก่อสร้างไม่เพียงส่งผลต่อชีวิตและสุขภาพของผู้ปฏิบัติงาน แต่ยังก่อให้เกิดความสูญเสียต่อองค์กร ทั้งค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล ค่าชดเชย การสูญเสียทรัพยากรบุคคล การหยุดชะงักของงาน และภาพลักษณ์ขององค์กร ดังนั้น การป้องกันอุบัติเหตุจึงควรดำเนินการควบคู่ทั้งด้านเครื่องจักร อุปกรณ์ สภาพแวดล้อมในการทำงาน และการส่งเสริมวัฒนธรรมความปลอดภัย การตระหนักรู้ถึงอันตราย และการปฏิบัติตามมาตรการด้านความปลอดภัยอย่างต่อเนื่อง เพื่อช่วยลดโอกาสการเกิดอุบัติเหตุและความสูญเสียที่อาจเกิดขึ้น

แม้ว่าที่ผ่านมาจะมีการศึกษาทัศนคติต่อความปลอดภัย การรับรู้ความเสี่ยง และพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน แต่การศึกษาที่พิจารณาความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งสามร่วมกันในกลุ่มผู้ปฏิบัติงานธุรกิจก่อสร้างในกรุงเทพมหานครยังมีอยู่อย่างจำกัด โดยเฉพาะการศึกษาความสัมพันธ์ของทัศนคติต่อความปลอดภัยและการรับรู้ความเสี่ยงกับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน

ภายใต้บริบทเดียวกัน ดังนั้น การศึกษาครั้งนี้จึงมุ่งเติมเต็มช่องว่างดังกล่าว โดยศึกษาระดับของตัวแปรทั้งสาม เปรียบเทียบพฤติกรรมความปลอดภัยตามปัจจัยส่วนบุคคล และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อความปลอดภัยและการรับรู้ความเสี่ยงกับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานกลุ่มธุรกิจก่อสร้างในกรุงเทพมหานคร

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาทัศนคติต่อความปลอดภัยในการทำงาน การรับรู้ความเสี่ยง และพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานกลุ่มธุรกิจก่อสร้างในกรุงเทพมหานคร

2.2 เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานกลุ่มธุรกิจก่อสร้างในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และประสบการณ์การทำงาน

2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อความปลอดภัยในการทำงานและการรับรู้ความเสี่ยงกับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานกลุ่มธุรกิจก่อสร้างในกรุงเทพมหานคร

3. การทบทวนวรรณกรรมและกรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

3.1 ทัศนคติต่อความปลอดภัยในการทำงาน

ทัศนคติเป็นแนวโน้มภายในของบุคคลที่สะท้อนผ่านความคิดเห็นและการแสดงออกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยความคิดเห็นสามารถใช้เป็นสิ่งบ่งชี้เพื่อวัดทัศนคติของบุคคลได้ (Thurstone, 1928) นอกจากนี้ ทัศนคติยังเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมหรือความรู้สึกที่เกิดขึ้นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ความคิด หรือสถานการณ์ และความพร้อมที่จะตอบสนองในลักษณะเดิมเมื่อพบกับสิ่งหรือสถานการณ์ดังกล่าวอีกครั้ง (Hilgard, 1962) ขณะที่ Schiffman และ Kanuk (2004) อธิบายว่า ทัศนคติเป็นความโน้มเอียงที่เกิดจากการเรียนรู้ของบุคคล ซึ่งสะท้อนความพอใจหรือไม่พอใจที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง รวมถึงมุมมองที่บุคคลมีต่อสภาพแวดล้อม โดยทัศนคติไม่สามารถสังเกตได้โดยตรง แต่สามารถพิจารณาได้จากสิ่งที่บุคคลพูดหรือกระทำ ดังนั้น ทัศนคติต่อความปลอดภัยในการทำงาน หมายถึง ความคิด ความเชื่อ ความรู้สึก และแนวโน้มในการตอบสนองของผู้ปฏิบัติงานที่มีต่อความปลอดภัยในการทำงาน ซึ่งเกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ และสะท้อนถึงการให้ความสำคัญต่อการปฏิบัติงานอย่างปลอดภัย

Krech, et al. (1962 อ้างถึงใน อัครายุฒม์ กาญจนเสถียร, 2562) ได้แบ่งทัศนคติต่อความปลอดภัยในการทำงานออกเป็น 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านปัญญา หมายถึง ความรู้ ความคิด และความเชื่อของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งเกิดจากประสบการณ์และการเรียนรู้ 2) ด้านอารมณ์ความรู้สึก หมายถึง ความรู้สึกหรือการประเมินของบุคคลที่มีต่อความปลอดภัยในการทำงาน เช่น ความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย และ 3) ด้านพฤติกรรม หมายถึง เจตนาหรือแนวโน้มของบุคคลที่จะกระทำหรือแสดงพฤติกรรมต่อความปลอดภัยในการทำงาน ซึ่งยังไม่ใช่พฤติกรรมที่แสดงออกจริง

3.1.1 ปัจจัยของการเกิดทัศนคติ

อนุวรรธก์ แสนตรี (2556) ได้อธิบาย ปัจจัยของการเกิดทัศนคติ ประกอบด้วย 5 ปัจจัย ได้แก่ 1) วัฒนธรรม 2) ครอบครัว 3) ประสบการณ์ 4) อิทธิพลของกลุ่มทางสังคม และ 5) สื่อมวลชน โดยวัฒนธรรมเป็นแบบแผนในการดำเนินชีวิตของคนในสังคมและมีส่วนเกี่ยวข้องกับความคิด ความเชื่อ และความรู้สึกของบุคคล ส่วนครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคมที่มีบทบาทต่อการปลูกฝังความคิดและความเชื่อของบุคคลตั้งแต่ช่วงแรกของชีวิต ประสบการณ์ที่บุคคลได้รับมีส่วนสำคัญต่อการเกิดทัศนคติทั้ง

ในทางบวกและทางลบ รวมถึงการเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่มีอยู่ ขณะที่กลุ่มทางสังคม เช่น เพื่อนสนิทและเพื่อนร่วมงาน มีส่วนเกี่ยวข้องกับความคิดเห็นและทัศนคติของบุคคล เนื่องจากความใกล้ชิดและการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน นอกจากนี้ สื่อมวลชน เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ และอินเทอร์เน็ต เป็นช่องทางในการให้ข้อมูลข่าวสารและความคิดเห็น ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเกิดและการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของบุคคล

3.1.2 วิธีการวัดทัศนคติ

การวัดทัศนคติสามารถดำเนินการได้หลายวิธี ได้แก่ มาตราส่วนวัดทัศนคติ (Scaling Technique) การหยั่งเสียงประชาชน (Polling) และแบบสอบถาม (Questionnaire) (สุชา จันทร์หอม, 2541 อ้างถึงใน บุษกร ทับทิม, 2549)

มาตราส่วนวัดทัศนคติประกอบด้วยวิธีของเธอร์สโตนและวิธีของลิเกิร์ต โดย วิธีของเธอร์สโตน ใช้ข้อความที่เป็นตัวแทนของระดับความคิดเห็นที่แตกต่างกันและกำหนดค่าของแต่ละข้อความเพื่อใช้ประเมินทัศนคติ ส่วน วิธีของลิเกิร์ต ใช้ข้อความเพื่อให้ผู้ตอบแสดงระดับความรู้สึกหรือความคิดเห็น โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย เฉย ๆ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง และนำคะแนนจากแต่ละข้อมารวมเพื่อประเมินระดับทัศนคติของบุคคล

นอกจากนี้ การวัดทัศนคติสามารถใช้การหยั่งเสียงประชาชนเพื่อศึกษาความคิดเห็นหรือความรู้สึกของกลุ่มบุคคล และใช้แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งเป็น คำถามแบบกำหนดคำตอบให้เลือก (Fixed-alternative Questions) และ คำถามปลายเปิด (Open-ended Questions) เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกต่อประเด็นที่ศึกษา (สุชา จันทร์หอม, 2541 อ้างถึงใน บุษกร ทับทิม, 2549)

3.2 การรับรู้ความเสี่ยง

การรับรู้ความเสี่ยง หมายถึง กระบวนการที่บุคคลตีความและให้ความหมายต่อสภาวะที่เป็นหรืออาจเป็นสาเหตุของเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ ซึ่งอาจก่อให้เกิดการบาดเจ็บ เสียชีวิต ความเสียหายต่อเครื่องมือหรือทรัพย์สิน หรือความเสียหายด้านชื่อเสียง โดยการตีความและการให้ความหมายดังกล่าวเกี่ยวข้องกับประสบการณ์เดิม ความรู้สึก และสภาพจิตใจของบุคคล (นิตยา โพธิ์ศรีขาม, 2547 อ้างถึงใน วราพร ช่างยา, 2551) การรับรู้ความเสี่ยงยังเป็นการประเมินความเสี่ยงของบุคคลที่มีต่ออันตรายหรือสถานการณ์ที่เผชิญ โดยการประเมินดังกล่าวมีลักษณะเป็นการรับรู้ของแต่ละบุคคลและอาจแตกต่างกันตามการตีความ ประสบการณ์ และข้อมูลที่ได้รับ ทั้งนี้ Man, et al. (2019) อธิบายว่า การรับรู้ความเสี่ยงของผู้ปฏิบัติงานประกอบด้วยการประเมินในด้านความน่าจะเป็นที่จะเกิดอุบัติเหตุหรือการบาดเจ็บ และความรุนแรงของผลกระทบที่เกิดจากการสัมผัสแหล่งอันตราย ดังนั้น การรับรู้ความเสี่ยงในการทำงาน จึงหมายถึง การรับรู้และการประเมินของผู้ปฏิบัติงานต่ออันตรายหรือสถานการณ์เสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน โดยพิจารณาถึงโอกาสหรือความเป็นไปได้ที่จะเกิดอุบัติเหตุ ตลอดจนระดับความรุนแรงของผลกระทบหรือความสูญเสียที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งการรับรู้ความเสี่ยงมีความสำคัญต่อการที่ผู้ปฏิบัติงานจะประเมินสถานการณ์และตระหนักถึงอันตรายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน Man, et al. (2019) พบว่า การรับรู้ความเสี่ยงของผู้ปฏิบัติงานก่อสร้างครอบคลุมการประเมินโอกาสเกิดอุบัติเหตุและความรุนแรงของผลกระทบ ขณะที่ Khaday, et al. (2021) ศึกษาผู้ปฏิบัติงานก่อสร้างในประเทศไทยและพบองค์ประกอบของการรับรู้ความเสี่ยงที่ครอบคลุมด้านโอกาสเกิดและความรุนแรงเช่นเดียวกัน ทั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดการรับรู้ความเสี่ยงในการทำงานเป็นการรับรู้และการประเมินของผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับอันตรายที่อาจเกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน โดยแบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ และการรับรู้ความรุนแรงของการเกิดอุบัติเหตุ โดยประยุกต์จากแนวคิดของ Rosenstock (1974)

3.2.1 กระบวนการรับรู้ความเสี่ยง

การรับรู้เป็นกระบวนการที่บุคคลเปิดรับข้อมูลข่าวสาร ให้ความสนใจต่อข้อมูล และทำความเข้าใจความหมายของข้อมูล โดยกระบวนการรับรู้แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นเปิดรับ (Exposure Stage) เป็นการรับข้อมูลผ่านประสาทสัมผัส ขั้นตั้งใจรับ (Attention Stage) เป็นการให้ความสนใจต่อสิ่งเร้าหรือข้อมูลที่ได้รับ และขั้นเข้าใจ (Comprehension Stage) เป็นการจัดองค์ประกอบของข้อมูลและแปลความหมายเพื่อให้เกิดความเข้าใจ (Mowen & Minor, 1998 อ้างถึงใน กจมณี รัตติธรรม, 2555)

กระบวนการดังกล่าวแสดงถึงลำดับของการรับข้อมูลตั้งแต่การเปิดรับ การให้ความสนใจ จนถึงการทำความเข้าใจข้อมูล ซึ่งในการรับรู้ความเสี่ยงจากการทำงาน ผู้ปฏิบัติงานต้องรับรู้และทำความเข้าใจข้อมูลหรือสิ่งเร้าที่เกี่ยวข้องกับความเสี่ยงและอันตรายที่อาจเกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน

3.2.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ความเสี่ยง

สิ่งที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ของบุคคล ขึ้นอยู่กับปัจจัย 2 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ ลักษณะของผู้รับรู้กับลักษณะของสิ่งเร้า ดังนี้ (ชื่นชีวัน โพธิ์รุ่ง, 2540 อ้างถึงใน วราพร ช่างยา, 2551)

1) ลักษณะของผู้รับรู้ แบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ ด้านกายภาค (สรีระ) และด้านจิตวิทยา

1.1 ด้านกายภาค หมายถึง อวัยวะรับสัมผัส เช่น หู ตา จมูก และอวัยวะสัมผัสอื่น ๆ ปกติหรือไม่ มีความรู้สึกรับสัมผัสสมบูรณ์เพียงใด เช่น หูตึง สายตาสั้น เป็นต้น ถ้าผิดปกติหรือหย่อนสมรรถภาพก็ย่อมทำให้การรับสัมผัสผิดไป ความสมบูรณ์ของอวัยวะรับสัมผัสทำให้การรับรู้ได้ดี

1.2 ด้านจิตวิทยา ปัจจัยทางด้านจิตวิทยาของคนที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้นั้น มีหลายประการ เช่น ความจำ อารมณ์ สติปัญญา การสังเกตพิจารณา ความสนใจตั้งใจ ทักษะ ค่านิยม วัฒนธรรม ประสบการณ์เดิม ฯลฯ

3.3 พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน

พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน หมายถึง การตอบสนองทางร่างกายและจิตใจในการปฏิบัติงาน ประกอบกับการมีความรู้และความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานเพื่อให้พ้นจากอันตราย (Freeman, 2003 อ้างถึงใน กจมณี รัตติธรรม, 2555) นอกจากนี้ พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานยังหมายถึงลักษณะการกระทำหรือการแสดงออกของบุคคลภายใต้สภาวะที่ปราศจากอันตรายหรือความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ การบาดเจ็บ ความพิการ หรือการเสียชีวิตจากการทำงาน รวมถึงความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นต่อบุคคล ทรัพย์สิน และสิ่งแวดล้อม (วิทิต กมลรัตน์, 2552 อ้างถึงใน พลกิจ จงวัชรสถิตย์, 2563) ทั้งนี้ พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานยังครอบคลุมถึงการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ และขั้นตอนด้านความปลอดภัยที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน ตลอดจนการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมและสนับสนุนสภาพแวดล้อมในการทำงานให้มีความปลอดภัย (Maneechaeye, et al., 2021)

พฤติกรรมของผู้ปฏิบัติงานมีความเกี่ยวข้องกับความปลอดภัยในการทำงาน โดย Adebiyi, et al. (2007) พบว่า ร้อยละ 5–15 ของอุบัติเหตุเกิดจากอันตรายในการทำงาน ขณะที่ร้อยละ 85–95 เกี่ยวข้องกับสิ่งที่พนักงานปฏิบัติหรือไม่ได้ปฏิบัติในสิ่งที่ควรปฏิบัติ ทั้งนี้ พฤติกรรมที่ไม่ปลอดภัยบางลักษณะอาจเกิดขึ้นจากการที่ผู้ปฏิบัติงานเลือกวิธีการทำงานที่รวดเร็วหรือสะดวกมากขึ้น เช่น การไม่ใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล

พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานสามารถพิจารณาได้จาก 3 องค์ประกอบ ได้แก่ คนหรือผู้ปฏิบัติงาน (Man) อุปกรณ์เครื่องจักร (Machine) และสิ่งแวดล้อม (Environment) (Firenze, 1920 อ้างถึงใน พลกิจ จงวัชรสถิตย์, 2563) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. คนหรือผู้ปฏิบัติงาน (Man) เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกวิธีการปฏิบัติงานเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมาย ซึ่งการตัดสินใจในการทำงานย่อมมีความเสี่ยงแฝงอยู่ ผู้ปฏิบัติงานจึงจำเป็นต้องมีข้อมูลข่าวสารที่เพียงพอและถูกต้องเพื่อประกอบการตัดสินใจ หากข้อมูลไม่ถูกต้องหรือไม่เพียงพอ อาจทำให้เกิดการตัดสินใจที่ผิดพลาดและเพิ่มความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ

2. อุปกรณ์เครื่องจักร (Machine) เกี่ยวข้องกับความพร้อมและความเหมาะสมของอุปกรณ์หรือเครื่องจักรที่ใช้ในการปฏิบัติงาน โดยอุปกรณ์และเครื่องจักรควรได้รับการออกแบบอย่างถูกต้องและมีการบำรุงรักษาอย่างเหมาะสม เนื่องจากความผิดพลาดหรือความบกพร่องของอุปกรณ์และเครื่องจักรอาจเกี่ยวข้องกับการเกิดอุบัติเหตุในการทำงาน

3. สิ่งแวดล้อม (Environment) เกี่ยวข้องกับสภาพการทำงานและสิ่งแวดล้อมในการปฏิบัติงาน ซึ่งสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสมอาจก่อให้เกิดปัญหาต่อผู้ปฏิบัติงานและการใช้อุปกรณ์เครื่องจักร และอาจเกี่ยวข้องกับการเกิดอุบัติเหตุในการทำงาน

3.4 กรอบแนวความคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อความปลอดภัยในการทำงานตามแนวคิดของ Krech, et al. (1962 อ้างถึงใน อัครายุฒม์ กาญจนเสถียร, 2562) ซึ่งประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านปัญญา ด้านอารมณ์ความรู้สึก และด้านพฤติกรรม การรับรู้ความเสี่ยงตามแนวคิดของ Rosenstock (1974) ซึ่งประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ ได้แก่ การรับรู้โอกาสเสี่ยงและการรับรู้ความรุนแรง และพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานตามแนวคิดของ (Firenze, 1920, อ้างถึงใน พลกิจ จงวัชรสถิตย์, 2563) ซึ่งประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ คนหรือผู้ปฏิบัติงาน อุปกรณ์เครื่องจักร และสิ่งแวดล้อม โดยนำแนวคิดดังกล่าวมากำหนดเป็นกรอบแนวความคิดในการวิจัย ดังนี้

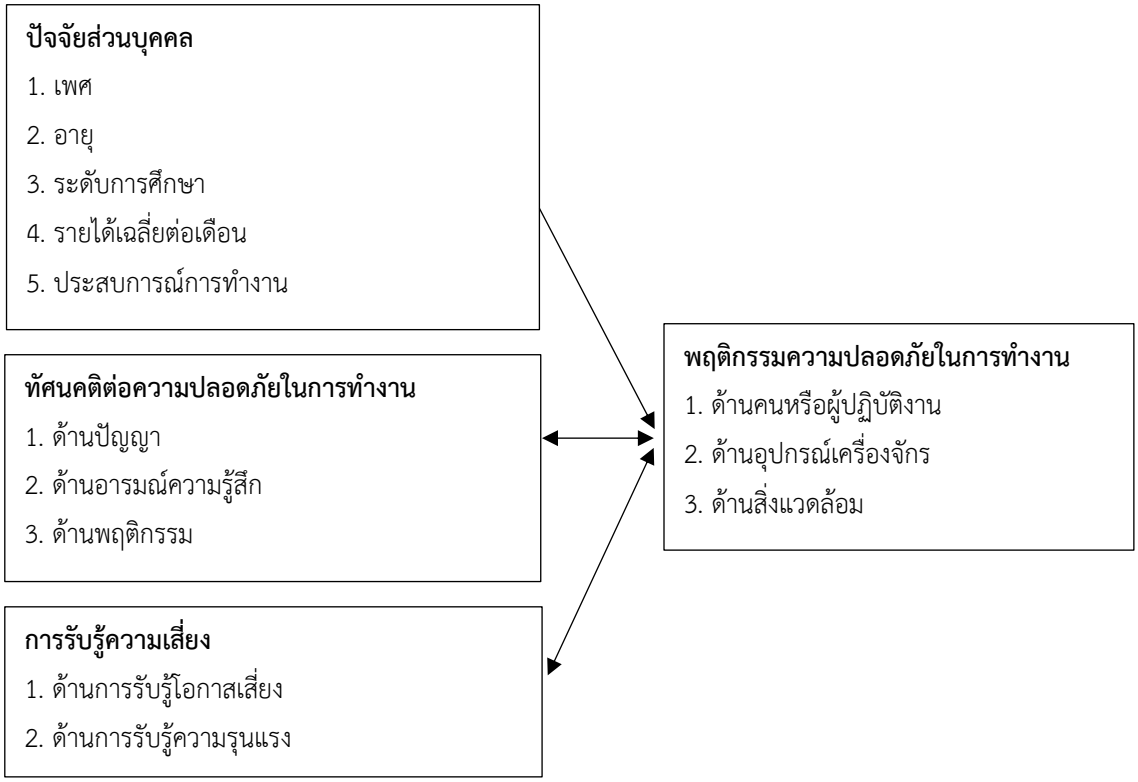

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

3.5 สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 ผู้ปฏิบัติงานกลุ่มธุรกิจก่อสร้างในกรุงเทพมหานครที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน มีพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานแตกต่างกัน โดยจำแนกเป็นสมมติฐานย่อย ดังนี้

1.1 ผู้ปฏิบัติงานที่มีเพศแตกต่างกัน มีพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานแตกต่างกัน

1.2 ผู้ปฏิบัติงานที่มีอายุแตกต่างกัน มีพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานแตกต่างกัน

1.3 ผู้ปฏิบัติงานที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานแตกต่างกัน

1.4 ผู้ปฏิบัติงานที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานแตกต่างกัน

1.5 ผู้ปฏิบัติงานที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน มีพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 ทัศนคติต่อความปลอดภัยในการทำงานและการรับรู้ความเสี่ยงมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานกลุ่มธุรกิจก่อสร้างในกรุงเทพมหานคร

4. วิธีการวิจัย

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยทำการศึกษากับประชากรซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานกลุ่มธุรกิจก่อสร้างในกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 334,965 คน (ข้อมูลจากรายงานสถานการณ์และดัชนีชี้วัดภาวะแรงงานกรุงเทพมหานคร ไตรมาส 4 ประจำปี 2568) โดยกำหนดขนาดตัวอย่างตามสูตรของ Yamane (1973) ที่ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้เท่ากับ .05 ดังนี้

$$n = \frac{N}{1+N(e^2)}$$

โดยที่

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากร เท่ากับ 334,965 คน

e = ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ เท่ากับ .05

จากการคำนวณได้ขนาดตัวอย่าง 399.52 คน ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน สำหรับการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างตามสะดวก (Convenience Sampling) ซึ่งเป็นการเลือกตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Non-probability Sampling) โดยเก็บข้อมูลจากผู้ปฏิบัติงานกลุ่มธุรกิจก่อสร้างในกรุงเทพมหานครที่สะดวกและยินดีให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม จนครบจำนวน 400 คน ทั้งนี้ การใช้สูตรของ Yamane (1973) เป็นการนำมาใช้เพื่อกำหนดขนาดตัวอย่างในการศึกษาเท่านั้น เนื่องจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น จึงไม่สามารถอ้างได้ว่ากลุ่มตัวอย่างเป็นตัวแทนของประชากรทั้งหมด หรือรับประกันค่าความคลาดเคลื่อนตามสูตรดังกล่าวได้

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาจากแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาพัฒนาสร้างเป็นข้อคำถามให้เหมาะสมกับงานวิจัยครั้งนี้ โดยแบ่งข้อคำถามออกเป็น 4 ส่วนดังนี้ ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล จำนวน 5 ข้อ ส่วนที่ 2 แบบวัดทัศนคติต่อความปลอดภัยในการทำงาน จำนวน 15 ข้อ ส่วนที่ 3 แบบวัดการรับรู้ความเสี่ยงในการทำงาน จำนวน 10 ข้อ และ ส่วนที่ 4 แบบวัดพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน จำนวน 15 ข้อ โดยแบบวัด

ส่วนที่ 2–4 เป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence : IOC) ซึ่งกำหนดเกณฑ์ยอมรับข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป ผลการตรวจสอบพบว่า ข้อคำถามมีค่า IOC อยู่ระหว่าง .67–1.00 จึงถือว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และสามารถนำไปใช้ได้ จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และตรวจสอบค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถามด้วย Corrected Item–Total Correlation โดยผลการวิเคราะห์พบว่า แบบสอบถามด้านทัศนคติต่อความปลอดภัยในการทำงานมีค่าอยู่ระหว่าง .423–.938 ด้านการรับรู้ความเสี่ยงมีค่าอยู่ระหว่าง .412–.930 และด้านพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานมีค่าอยู่ระหว่าง .377–.927 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

เกณฑ์การพิจารณาค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถาม ผู้วิจัยได้ให้คะแนนตามเกณฑ์การแปลผลของ ศิริชัย กาญจนวาสี (2556) ดังนี้

0.60–1.00 หมายถึง ดีมาก (Excellent)
0.40–0.59 หมายถึง ดี (Good)
0.20–0.39 หมายถึง พอใช้ (Fair)
0.00–0.19 หมายถึง ต่ำ ควรปรับปรุงหรือตัดออก (Poor)

จากนั้นผู้วิจัยได้ตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ผลการวิเคราะห์พบว่า แบบวัดทัศนคติต่อความปลอดภัยในการทำงานมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .904 แบบวัดการรับรู้ความเสี่ยงมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .879 และแบบวัดพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .944

เกณฑ์การแปลผลคะแนนของข้อคำถามวัดระดับทัศนคติต่อความปลอดภัยในการทำงาน ข้อคำถามวัดระดับการรับรู้ความเสี่ยง และข้อคำถามวัดระดับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน ผู้วิจัยได้ให้คะแนนตามเกณฑ์การแปรผลของเบส (Best, 1977) ดังนี้

1.00–1.80 หมายถึง อยู่ในระดับต่ำมาก
1.81–2.60 หมายถึง อยู่ในระดับต่ำ
2.61–3.40 หมายถึง อยู่ในระดับปานกลาง
3.41–4.20 หมายถึง อยู่ในระดับสูง
4.21–5.00 หมายถึง อยู่ในระดับสูงมาก

4.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบวัดและข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ดังนี้

1) ข้อมูลทุติยภูมิ โดยการศึกษาค้นคว้าแนวคิด และทฤษฎีต่าง ๆ จากหนังสือ ตำรา เอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และจากการค้นคว้าข้อมูลผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ต วารสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อความปลอดภัยในการทำงาน การรับรู้ความเสี่ยงและพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน

2) ข้อมูลปฐมภูมิ โดยรวบรวมข้อมูลจากแบบวัดจากผู้ปฏิบัติงานกลุ่มธุรกิจก่อสร้างในกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน โดยทำการเก็บข้อมูลภาคสนามและเก็บรวบรวมข้อมูลผ่านแบบสอบถามออนไลน์ ในเดือนพฤษภาคม 2569 โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

2.1 ขอความร่วมมือกับผู้ปฏิบัติงานกลุ่มธุรกิจก่อสร้างในกรุงเทพมหานคร โดยใช้แบบสอบถามผ่านระบบออนไลน์ (Online Survey) ด้วย Google Forms

2.2 ขออนุญาตประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ URL และ QR Code ของแบบสอบถามไปยังกลุ่มผู้ปฏิบัติงานกลุ่มธุรกิจก่อสร้างในกรุงเทพมหานคร ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ได้แก่ Line และ Facebook เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

2.3 เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นระยะเวลาประมาณ 1 เดือน จนครบจำนวน 400 ชุด และตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามก่อนนำข้อมูลไปวิเคราะห์

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป Jamovi โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับสถิติเชิงอนุมาน สมมติฐานที่ 1.1 ใช้ Independent Samples t-test เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานจำแนกตามเพศ ส่วนสมมติฐานที่ 1.2–1.5 ใช้ One-Way ANOVA และ Welch’s ANOVA ตามข้อตกลงเบื้องต้นทางสถิติ เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานจำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และประสบการณ์การทำงาน ตามลำดับ กรณีพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยทำการเปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) โดยใช้วิธี Tukey HSD เมื่อความแปรปรวนระหว่างกลุ่มไม่แตกต่างกัน และใช้วิธี Games-Howell เมื่อความแปรปรวนระหว่างกลุ่มแตกต่างกัน สำหรับสมมติฐานที่ 2 ใช้ Pearson’s Product-Moment Correlation Coefficient เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อความปลอดภัยในการทำงานและการรับรู้ความเสี่ยงในการทำงานกับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยมีเกณฑ์การแปลผลค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ตามแนวทางของฮิลเคิลและคณะ (Hinkle, et al., 2003) ดังนี้

0.90–1.00 หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับสูงมาก (Very High)
0.70–0.89 หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับสูง (High)
0.50–0.69 หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง (Moderate)
0.30–0.49 หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับต่ำ (Low)
0.00–0.29 หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับต่ำมากหรือแทบไม่มีความสัมพันธ์ (Negligible/Little if any)

5. ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างพบว่า

5.1 ผู้ปฏิบัติงานกลุ่มธุรกิจก่อสร้างในกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 220 คน คิดเป็นร้อยละ 55.00 มีอายุระหว่าง 31–40 ปี จำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 38.50 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 225 คน คิดเป็นร้อยละ 56.25 มีรายได้เฉลี่ยระหว่าง 20,001–30,000 บาทต่อเดือน จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 31.25 และมีระยะเวลาการปฏิบัติงานน้อยกว่า 1 ปี จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 37.50

5.2 การวิเคราะห์ระดับทัศนคติต่อความปลอดภัยในการทำงาน การรับรู้ความเสี่ยงและพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานกลุ่มธุรกิจก่อสร้างในกรุงเทพมหานคร ผลการวิเคราะห์ดังข้อมูลที่ปรากฏในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทัศนคติต่อความปลอดภัยในการทำงาน การรับรู้ความเสี่ยงและพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานกลุ่มธุรกิจก่อสร้างในกรุงเทพมหานคร (n=400)

ตัวแปร	*M*	*SD*	ระดับ
ทัศนคติต่อความปลอดภัยในการทำงาน	**3.90**	**0.64**	**สูง**
1. ด้านปัญญา	3.70	0.63	สูง
2. ด้านอารมณ์ความรู้สึก	3.99	0.69	สูง
3. ด้านพฤติกรรม	4.01	0.74	สูง
การรับรู้ความเสี่ยง	**3.91**	**0.58**	**สูง**
1. ด้านการรับรู้โอกาสเสี่ยง	3.85	0.56	สูง
2. ด้านการรับรู้ความรุนแรง	3.96	0.67	สูง
พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน	**4.03**	**0.66**	**สูง**
1. ด้านคนหรือผู้ปฏิบัติงาน	4.02	0.72	สูง
2. ด้านอุปกรณ์เครื่องจักร	4.04	0.75	สูง
3. ด้านสิ่งแวดล้อม	4.03	0.74	สูง

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ปฏิบัติงานกลุ่มธุรกิจก่อสร้างในกรุงเทพมหานครมีทัศนคติต่อความปลอดภัยในการทำงานโดยรวมอยู่ในระดับสูง (*M* = 3.90, *SD* = 0.64) เมื่อพิจารณารายด้านทั้ง 3 ด้าน พบว่า อยู่ในระดับสูงทุกด้าน โดยด้านพฤติกรรมมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด (*M* = 4.01, *SD* = 0.74) รองลงมา ได้แก่ ด้านอารมณ์ความรู้สึก (*M* = 3.99, *SD* = 0.69) และด้านปัญญา (*M* = 3.70, *SD* = 0.63) ตามลำดับ ส่วนการรับรู้ความเสี่ยงโดยรวมอยู่ในระดับสูง (*M* = 3.91, *SD* = 0.58) เมื่อพิจารณารายด้านทั้ง 2 ด้าน พบว่า อยู่ในระดับสูงทั้งสองด้าน โดยด้านการรับรู้ความรุนแรงมีค่าเฉลี่ยสูงกว่า (*M* = 3.96, *SD* = 0.67) ขณะที่ด้านการรับรู้โอกาสเสี่ยงมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่า (*M* = 3.85, *SD* = 0.56) นอกจากนี้ พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานโดยรวมอยู่ในระดับสูง (*M* = 4.03, *SD* = 0.66) เมื่อพิจารณารายด้านทั้ง 3 ด้าน พบว่า อยู่ในระดับสูงทุกด้าน โดยด้านอุปกรณ์และเครื่องจักรมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด (*M* = 4.04, *SD* = 0.75) รองลงมา ได้แก่ ด้านสิ่งแวดล้อม (*M* = 4.03, *SD* = 0.74) และด้านคนหรือผู้ปฏิบัติงาน (*M* = 4.02, *SD* = 0.72) ตามลำดับ

5.3 การเปรียบเทียบพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และประสบการณ์การทำงาน

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล (n = 400)

ปัจจัยส่วนบุคคล	คนหรือผู้ปฏิบัติงาน		อุปกรณ์และเครื่องจักร		สิ่งแวดล้อม		พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน	
	ค่าสถิติ (df)	P-value	ค่าสถิติ (df)	P-value	ค่าสถิติ (df)	P-value	ค่าสถิติ (df)	P-value
เพศ	*t* = -5.78 (398)	<.001	*t* = -6.04 (392)	<.001	*t* = -5.86 (398)	<.001	*t* = -6.27 (398)	<.001

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	คนหรือผู้ปฏิบัติงาน		อุปกรณ์และเครื่องจักร		สิ่งแวดล้อม		พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน	
	ค่าสถิติ (df)	P-value	ค่าสถิติ (df)	P-value	ค่าสถิติ (df)	P-value	ค่าสถิติ (df)	P-value
อายุ	*F* = 2.08 (5, 43.3)	.087	*F* = 1.62 (5, 29.6)	.186	*F* = 2.10 (5, 29.8)	.093	*F* = 2.08 (5, 31.0)	.095
ระดับการศึกษา	*F* = 7.49 (3, 396)	<.001	*F* = 7.69 (3, 396)	<.001	*F* = 8.28 (3, 396)	<.001	*F* = 10.24 (3, 124)	<.001
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	*F* = 10.08 (3, 204)	<.001	*F* = 8.58 (3, 203)	<.001	*F* = 10.44 (3, 203)	<.001	*F* = 11.22 (3, 205)	<.001
ประสบการณ์การทำงาน	*F* = 2.78 (4, 158)	.029	*F* = 3.24 (4, 158)	.014	*F* = 3.00 (4, 158)	.020	*F* = 3.24 (4, 158)	.014

หมายเหตุ : *t* = Independent Samples *t*-test; *F* = One-Way ANOVA/Welch's ANOVA; ตัวเลขในวงเล็บ = *df;* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้ปฏิบัติงานที่มีเพศแตกต่างกันมีพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งในด้านคนหรือผู้ปฏิบัติงาน ด้านอุปกรณ์และเครื่องจักร ด้านสิ่งแวดล้อม และคะแนนรวม นอกจากนี้ ผู้ปฏิบัติงานที่มีระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน มีพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ 1.1, 1.3, 1.4 และ 1.5 ส่วนผู้ปฏิบัติงานที่มีอายุแตกต่างกันมีพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 1.2

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานรายคู่ จำแนกตามระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และประสบการณ์การทำงาน ด้วยวิธี Games-Howell

ปัจจัยส่วนบุคคล	กลุ่มที่ 1	กลุ่มที่ 2	*MD*	p-value
ระดับการศึกษา	ปริญญาตรี	ปวช./ปวส. หรืออนุปริญญา	0.425	< .001
	ปริญญาตรี	มัธยมศึกษาหรือต่ำกว่า	0.329	< .001
	ปวช./ปวส. หรืออนุปริญญา	สูงกว่าปริญญาตรี	-0.377	.029
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	10,001–20,000 บาท	มากกว่า 30,001 บาท	-0.324	.004
	20,001–30,000 บาท	น้อยกว่า 10,000 บาท	0.283	.020
	20,001–30,000 บาท	มากกว่า 30,001 บาท	-0.231	.047
	น้อยกว่า 10,000 บาท	มากกว่า 30,001 บาท	-0.514	< .001
ประสบการณ์การทำงาน	1–3 ปี	น้อยกว่า 1 ปี	0.277	.028

หมายเหตุ : *MD = Mean Difference (ค่าเฉลี่ยกลุ่มที่ 1 – ค่าเฉลี่ยกลุ่มที่ 2); แสดงเฉพาะคู่ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05*

จากตารางที่ 3 พบว่า ระดับการศึกษามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จำนวน 3 คู่ โดยกลุ่มที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่ม ปวช./ปวส. หรืออนุปริญญา และกลุ่มมัธยมศึกษาหรือต่ำกว่า ขณะที่กลุ่มที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่ม ปวช./ปวส. หรืออนุปริญญา ด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนพบความแตกต่าง จำนวน 4 คู่ โดยกลุ่มที่มีรายได้มากกว่า 30,001 บาทมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มรายได้ทั้งสามกลุ่มโดยตรง และกลุ่มที่มีรายได้ 20,001–30,000 บาทมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มที่มีรายได้น้อยกว่า 10,000 บาท ส่วนด้านประสบการณ์การทำงานพบความแตกต่าง จำนวน 1 คู่ โดยกลุ่มที่มีประสบการณ์ 1–3 ปีมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 1 ปี ทั้งนี้ รายงานเฉพาะผลการเปรียบเทียบรายคู่ที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของผู้ปฏิบัติงาน จำแนกตามเพศ (n=400)

เพศ	n	Mean	SD	t	P-value
ชาย	220	3.84	.688	-6.27	<.001
หญิง	180	4.26	.643		

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้ปฏิบัติงานเพศหญิงมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานโดยรวม (M = 4.26, SD = 0.64) สูงกว่าผู้ปฏิบัติงานเพศชาย (M = 3.84, SD = 0.69) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (t = -6.27, p < .001) แสดงให้เห็นว่าผู้ปฏิบัติงานที่มีเพศแตกต่างกันมีพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานโดยรวมแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ 1.1

5.4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อความปลอดภัยในการทำงาน การรับรู้ความเสี่ยง และพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน

ตารางที่ 5 ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อความปลอดภัยในการทำงาน การรับรู้ความเสี่ยงและพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานกลุ่มธุรกิจก่อสร้างในกรุงเทพมหานคร (n=400)

ตัวแปร	พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน (r)	การแปลผล
ทัศนคติต่อความปลอดภัยในการทำงาน	**.793***	ระดับสูง
1. ด้านปัญญา	.701*	ระดับสูง
2. ด้านอารมณ์ความรู้สึก	.755*	ระดับสูง
3. ด้านพฤติกรรม	.772*	ระดับสูง
การรับรู้ความเสี่ยง	**.789***	ระดับสูง
1. ด้านการรับรู้โอกาสเสี่ยง	.721*	ระดับสูง
2. ด้านการรับรู้ความรุนแรง	.753*	ระดับสูง

หมายเหตุ : * p < .05

จากตารางที่ 5 พบว่า ทัศนคติต่อความปลอดภัยในการทำงานและการรับรู้ความเสี่ยงในการทำงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .793 และ .789 ตามลำดับ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ 2

6. อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อความปลอดภัยในการทำงาน การรับรู้ความเสี่ยงและพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานกลุ่มธุรกิจก่อสร้างในกรุงเทพมหานคร สามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

6.1 สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานแตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปฏิบัติงานที่มีเพศ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และประสบการณ์การทำงานแตกต่างกันมีพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ 1.1, 1.3, 1.4 และ 1.5 ขณะที่ผู้ปฏิบัติงานที่มีอายุแตกต่างกันมีพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 1.2 เมื่อพิจารณาด้านเพศ พบว่า ผู้ปฏิบัติงานเพศหญิงมีพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานโดยรวมสูงกว่าเพศชาย อย่างไรก็ตาม การศึกษาครั้งนี้ไม่ได้เก็บข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะงาน ตำแหน่งงาน หรือระดับการสัมผัสความเสี่ยงของผู้ปฏิบัติงานจำแนกตามเพศ จึงยังไม่สามารถอธิบายได้ว่าความแตกต่างของพฤติกรรมความปลอดภัยที่พบเกี่ยวข้องกับเพศโดยตรงหรืออาจเกี่ยวข้องกับลักษณะการปฏิบัติงานและการสัมผัสความเสี่ยงที่แตกต่างกันระหว่างผู้ปฏิบัติงานแต่ละกลุ่ม สำหรับอายุ ผลการวิจัยไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 1.2 โดยผู้ปฏิบัติงานที่มีอายุแตกต่างกันมีพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาโครงสร้างกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 20–40 ปี จำนวน 289 คน คิดเป็นร้อยละ 72.3 ขณะที่กลุ่มอายุน้อยกว่า 20 ปี และ 61 ปีขึ้นไป มีเพียง 9 คน และ 5 คน ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าจำนวนตัวอย่างในแต่ละช่วงอายุไม่สมดุลกัน ประกอบกับการแบ่งอายุออกเป็น 6 ช่วง ทำให้บางกลุ่มมีจำนวนตัวอย่างค่อนข้างน้อย ซึ่งอาจจำกัดความสามารถในการตรวจพบความแตกต่างระหว่างกลุ่มอายุ ดังนั้น ผลการเปรียบเทียบด้านอายุจึงควรตีความด้วยความระมัดระวัง ส่วนระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และประสบการณ์การทำงาน พบว่า ผู้ปฏิบัติงานที่มีปัจจัยดังกล่าวแตกต่างกันมีพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานแตกต่างกัน โดยผลการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธี Games–Howell พบว่า ด้านระดับการศึกษา กลุ่มที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานสูงกว่ากลุ่ม ปวช./ปวส. หรืออนุปริญญา และกลุ่มมัธยมศึกษาหรือต่ำกว่า ขณะที่กลุ่มที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่ม ปวช./ปวส. หรืออนุปริญญา ด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า กลุ่มที่มีรายได้มากกว่า 30,001 บาท มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มที่มีรายได้ 10,001–20,000 บาท กลุ่มที่มีรายได้ 20,001–30,000 บาท และกลุ่มที่มีรายได้น้อยกว่า 10,000 บาท ขณะที่กลุ่มที่มีรายได้ 20,001–30,000 บาท มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มที่มีรายได้น้อยกว่า 10,000 บาท ส่วนด้านประสบการณ์การทำงาน พบว่า กลุ่มที่มีประสบการณ์ 1–3 ปี มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 1 ปี โดยความแตกต่างดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งอาจเกี่ยวข้องกับความแตกต่างด้านพื้นฐานความรู้ประสบการณ์ และลักษณะการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานแต่ละกลุ่ม อย่างไรก็ตาม การศึกษาครั้งนี้ไม่ได้วิเคราะห์ปัจจัยด้านลักษณะงานและระดับการสัมผัสความเสี่ยงร่วมด้วย จึงไม่สามารถสรุปได้ว่าปัจจัยดังกล่าวเป็นสาเหตุของความแตกต่างที่พบ ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องบางส่วนกับ He, et al. (2023) ซึ่งศึกษาผู้ปฏิบัติงานก่อสร้างในประเทศจีน จำนวน 536 คน พบว่า อายุและระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมความปลอดภัยแตกต่างกัน ขณะที่เพศและประสบการณ์การทำงานไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยผลด้านระดับการศึกษามีความสอดคล้องกับการศึกษาครั้งนี้ ส่วนผลด้านเพศ อายุ และประสบการณ์

การทำงานมีความแตกต่างกัน ทั้งนี้ ความแตกต่างของผลการศึกษาอาจเกี่ยวข้องกับบริบทของการทำงาน ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง และสภาพแวดล้อมในการทำงานที่แตกต่างกัน

6.2 สมมติฐานที่ 2 ทัศนคติต่อความปลอดภัยในการทำงานและการรับรู้ความเสี่ยงมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน

ผลการวิจัยพบว่า ทัศนคติต่อความปลอดภัยในการทำงานและการรับรู้ความเสี่ยงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ 2 กล่าวคือ ผู้ปฏิบัติงานที่มีทัศนคติต่อความปลอดภัยและการรับรู้ความเสี่ยงในระดับสูง มีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานในระดับสูงด้วย เมื่อพิจารณาทัศนคติต่อความปลอดภัยในการทำงาน ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่า ผู้ปฏิบัติงานที่มีความคิด ความเชื่อ และความรู้สึกที่ดีต่อความปลอดภัย มีแนวโน้มที่จะให้ความสำคัญกับการป้องกันอันตรายและการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ และมาตรการด้านความปลอดภัย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Krech, et al. (1962, อ้างถึงใน อัครายุฒม์ กาญจนเสถียร, 2562) ที่อธิบายว่าทัศนคติประกอบด้วยองค์ประกอบด้านปัญญา ด้านอารมณ์ความรู้สึก และด้านพฤติกรรม โดยองค์ประกอบดังกล่าวสะท้อนถึงความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมของบุคคล ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับ อนุวรรธก์ แสนตรี (2556) และ มธุริน เถียรประภากุล (2555) ที่พบว่า ทัศนคติต่อความปลอดภัยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน แม้ว่าขนาดความสัมพันธ์ที่พบในการศึกษาของอนุวรรธก์ แสนตรี (2556) จะแตกต่างจากการศึกษาครั้งนี้ แต่ผลการศึกษามีทิศทางของความสัมพันธ์ที่สอดคล้องกัน ซึ่งความแตกต่างดังกล่าวอาจเกี่ยวข้องกับลักษณะของกลุ่มตัวอย่างและบริบทของการศึกษา นอกจากนี้ วริฏฐิสา วีระพันธ์ (2560) พบว่า พนักงานมีทัศนคติต่อระบบความปลอดภัยในการทำงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก รวมทั้งด้านผู้ปฏิบัติงาน ด้านเครื่องมือ เครื่องจักรและอุปกรณ์ และด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน แม้งานดังกล่าวไม่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับพฤติกรรมความปลอดภัยโดยตรง แต่สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของทัศนคติต่อความปลอดภัยในบริบทของการทำงาน

สำหรับการรับรู้ความเสี่ยง ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้ความเสี่ยงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน กล่าวคือ ผู้ปฏิบัติงานที่มีการรับรู้ความเสี่ยงในระดับสูงมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานในระดับสูงด้วย ซึ่งสามารถอธิบายเชื่อมโยงกับแนวคิดของ Rosenstock (1974) ที่ให้ความสำคัญกับการรับรู้โอกาสเสี่ยงและการรับรู้ความรุนแรง โดยการตระหนักถึงโอกาสที่จะเกิดอันตรายและความรุนแรงของผลกระทบมีความเกี่ยวข้องกับแนวโน้มในการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันอันตราย ผลดังกล่าวสอดคล้องกับ ชนกานต์ สกุลแถว (2559) และวราพร ช่างยา (2551) ที่พบว่า การรับรู้ความเสี่ยงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน รวมทั้งสอดคล้องกับ พัสพิชชา ทองจีราอนันต์ (2565) ที่พบว่า การรับรู้ความเสี่ยงจากการทำงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันอันตรายจากการทำงาน โดยเฉพาะการรับรู้โอกาสที่จะเกิดอันตรายและการรับรู้ความรุนแรงของอันตราย ซึ่งมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันอันตรายจากการทำงานเช่นเดียวกัน เมื่อพิจารณางานวิจัยในบริบทของงานก่อสร้าง ผลการศึกษามีความสอดคล้องกับ Khaday, et al. (2021) ที่พบความเกี่ยวข้องระหว่างการรับรู้ความเสี่ยงกับพฤติกรรมเสี่ยงของผู้ปฏิบัติงานก่อสร้างในประเทศไทย โดยผู้ปฏิบัติงานที่มีการรับรู้ความเสี่ยงสูงมีแนวโน้มแสดงพฤติกรรมเสี่ยงลดลง ขณะที่ Mastrantonio, et al. (2024) พบว่า การรับรู้ความเสี่ยงต่อการบาดเจ็บของผู้ปฏิบัติงานก่อสร้างมีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านการป้องกันและการรับรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในการทำงาน ผลการศึกษาเหล่านี้จึงสะท้อนให้เห็นถึงความเกี่ยวข้องระหว่างการรับรู้ความเสี่ยงกับพฤติกรรมด้านความปลอดภัยในบริบทของงานก่อสร้างกล่าวคือ ผู้ปฏิบัติงานที่มีทัศนคติต่อความปลอดภัยและการรับรู้ความเสี่ยงในระดับสูง มีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานในระดับสูงเช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร จึงไม่สามารถสรุปความสัมพันธ์เชิงสาเหตุได้

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

7.1.1 ทัศนคติต่อความปลอดภัยในการทำงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน องค์กรจึงควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมทัศนคติด้านความปลอดภัยของผู้ปฏิบัติงาน โดยอาจดำเนินการผ่านการสื่อสารด้านความปลอดภัย การประชุมก่อนเริ่มงาน (Toolbox Talk) หรือกิจกรรมรณรงค์ด้านความปลอดภัยอย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานตระหนักถึงความสำคัญของการปฏิบัติงานอย่างปลอดภัย

7.1.2 การรับรู้ความเสี่ยงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน องค์กรจึงควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการรับรู้ความเสี่ยงของผู้ปฏิบัติงาน โดยอาจดำเนินการผ่านการชี้บ่งอันตรายและประเมินความเสี่ยงก่อนเริ่มงาน การสื่อสารอันตรายที่เกี่ยวข้องกับงาน และการถ่ายทอดบทเรียนจากเหตุการณ์หรืออุบัติเหตุที่เกิดขึ้น เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานตระหนักถึงอันตรายและความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน

7.1.3 ผู้ปฏิบัติงานที่มีเพศ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน มีพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานแตกต่างกัน องค์กรจึงควรนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ประกอบการวางแผนกิจกรรมและการสื่อสารด้านความปลอดภัยให้เหมาะสมกับลักษณะของผู้ปฏิบัติงานแต่ละกลุ่ม โดยคำนึงถึงความแตกต่างของผู้ปฏิบัติงานและบริบทของการปฏิบัติงาน

7.1.4 ผู้บริหารและผู้รับผิดชอบด้านความปลอดภัยสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการกำหนดแนวทางส่งเสริมความปลอดภัยในองค์กร โดยให้ความสำคัญกับทัศนคติต่อความปลอดภัย การรับรู้ความเสี่ยง และการส่งเสริมการปฏิบัติงานตามกฎ ระเบียบ และมาตรการด้านความปลอดภัยอย่างต่อเนื่อง

7.1.5 องค์กรควรมีการติดตามพฤติกรรมความปลอดภัยของผู้ปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้ประกอบการวางแผนและปรับปรุงกิจกรรมด้านความปลอดภัยให้เหมาะสมกับลักษณะการปฏิบัติงานและความเสี่ยงของผู้ปฏิบัติงาน

7.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

7.2.1 ควรพิจารณาศึกษาปัจจัยอื่นที่อาจเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานเพิ่มเติม เช่น ลักษณะงาน ตำแหน่งงาน ระดับการสัมผัสความเสี่ยง และสภาพแวดล้อมในการทำงาน เพื่อให้สามารถอธิบายพฤติกรรมความปลอดภัยของผู้ปฏิบัติงานได้ครอบคลุมมากขึ้น

7.2.2 ควรพิจารณาการกระจายกลุ่มตัวอย่างในแต่ละช่วงอายุให้มีความเหมาะสมและสมดุลมากขึ้น เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้มีจำนวนตัวอย่างในบางช่วงอายุค่อนข้างน้อย ซึ่งอาจจำกัดความสามารถในการตรวจพบความแตกต่างระหว่างกลุ่มอายุ

7.2.3 อาจใช้รูปแบบการวิจัยเชิงติดตามระยะยาวหรือการวิจัยเชิงทดลอง เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของทัศนคติต่อความปลอดภัย การรับรู้ความเสี่ยง และพฤติกรรมความปลอดภัยในมิติที่สามารถอธิบายลำดับเวลาหรือประเมินความสัมพันธ์เชิงสาเหตุได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

8. เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

กจมณี รัตติธรรม. (2555). *ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความปลอดภัยกับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานบริษัท ไทยทาเคนาคา สากลก่อสร้าง จำกัด* [การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช].

ชนกานต์ สกุลแถว. (2559). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความปลอดภัยในการใช้ห้องปฏิบัติการเคมีของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์].

ศิริชัย กาญจนวาสี. (2556). *ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม (Classical test theory)*. (พิมพ์ครั้งที่ 7, ฉบับปรับปรุงเพิ่มเติม). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บุษกร ทับทิม. (2549). *ทัศนคติและพฤติกรรมที่มีต่อการปฏิบัติงานภายใต้ระบบ Six Sigma ของพนักงานบริษัทซัมซุง อิเล็คโทร-แม็คคานิคส์ (ไทยแลนด์) จำกัด* [สารนิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ].

พัสพิชชา ทองจีราอนันต์. (2565). *การรับรู้ความเสี่ยงและพฤติกรรมการป้องกันอันตรายจากการทำงานของพนักงานเก็บขนมูลฝอย สำนักงานเขตสาทร* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์].

พลกิจ จงวัชรสถิตย์. (2563). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความปลอดภัยของพนักงานฮอทไลน์ (Hotline) การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 1, 2 และ 3 (ภาคกลาง)* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร].

มธุริน เถียรประภากุล. (2555). *ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมความปลอดภัยของพนักงานหน่วยงานผลิตโอเลฟินส์ 1 บริษัท พีทีที โกลบอล เคมิคอล จำกัด (มหาชน) สาขาที่ 2 โรงโอเลฟินส์ ไอ–หนึ่ง* [การค้นคว้าอิสระวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสิ่งแวดล้อม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์].

วราพร ช่างยา. (2551). *ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความเสี่ยง การสนับสนุนจากหัวหน้าหอผู้ป่วย สภาพแวดล้อมในการทำงาน กับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลระดับตติยภูมิ กรุงเทพมหานคร* [วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย].

วริฏฐิสา วีระพันธ์. (2560). *ทัศนคติของพนักงานที่มีต่อระบบความปลอดภัยในการทำงานของบริษัทผลิตลวดเหล็กแรงดึงสูงแห่งหนึ่งในนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด จังหวัดระยอง* [งานนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา].

สำนักงานประกันสังคม. (2568 ก). *ข้อมูลสถิติกองทุนเงินทดแทน*. สืบค้นจาก https://www.sso.go.th/ข้อมูลสถิติกองทุนเงินทดแทน

สำนักงานประกันสังคม. (2568 ข). *สถานการณ์การประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน ปี 2564 -2568*. กระทรวงแรงงาน.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2568). *ภาวะเศรษฐกิจไทยไตรมาสที่ 4 และแนวโน้มปี 2569*.

อนุวรรธก์ แสนตรี. (2556). *ความรู้และทัศนคติต่อพฤติกรรมความปลอดภัยในโรงงาน กรณีศึกษา : การป้องกันโรคผิวหนังจากการใช้สารเคมีโรงงาน บริษัท บลูสโคป สตีล (ประเทศไทย) จำกัด* [การค้นคว้าอิสระวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสิ่งแวดล้อม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์].

อัครายุฒม์ กาญจนเสถียร. (2562). *ทัศนคติ แรงจูงใจและบรรยากาศในการทำงานที่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย บริษัท รักษาความปลอดภัย แอลโซคไทย เซอร์วิสเซส จำกัด* [การค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี].

ภาษาอังกฤษ

Adebiyi, K. A., Charles-Owaba, O. E., & Waheed, M. A. (2007). Safety performance evaluation models : A review. *Disaster Prevention and Management*, 16(2), 178–187.

Best, J. W. (1977). *Research in education.* (3rd ed.). Prentice-Hall.

He, C., Hu, Z., Shen, Y., & Wu, C. (2023). Effects of demographic characteristics on safety climate and construction worker safety behavior. *Sustainability, 15*(14), 10985.

Hilgard, E. R. (1962). *Introduction to psychology.* (3rd ed.). Harcourt, Brace & World.

Hinkle, D. E., Wiersma, W., & Jurs, S. G. (2003). *Applied statistics for the behavioral sciences.* (5th ed.). Houghton Mifflin.

Khaday, S., Li, K. W., Man, S. S., & Chan, A. H. S. (2021). Risky scenario identification in a risk perception scale for construction workers in Thailand. *Journal of Safety Research, 78,* 105–114.

Man, S. S., Chan, A. H. S., & Alabdulkarim, S. (2019). Quantification of risk perception : Development and validation of the construction worker risk perception (CoWoRP) scale. *Journal of Safety Research, 71*, 25–39.

Maneechaeye, P., Chanma, N., & Thaveerat, U. (2021). Factors affecting safety behavior in front-line workers of construction company. *Kasetsart Journal of Social Sciences, 42*(4), 845–853.

Mastrantonio, R., Cofini, V., Mastrangeli, G., Pettinaro, M., Mastrodomenico, M., & Fabiani, L. (2024). Occupational risk perception of construction workers : A cross-sectional study. *Frontiers in Public Health, 12*, 1338604.

Rosenstock, I. M. (1974). Historical origins of the health belief model. *Health Education Monographs, 2*(4), 328–335.

Schiffman, L. G., & Kanuk, L. L. (2004). *Consumer behavior.* (8th ed.). Pearson Prentice Hall.

Thurstone, L. L. (1928). Attitudes can be measured. *American Journal of Sociology,* 33(4), 529–554.

Yamane, T. (1973). *Statistics : An introductory analysis.* (3rd ed.). Harper & Row.